

THE GOAL

DAS ZIEL

LE BUT

Орган Української Національно-Державницької Думки

№ 386

ЦІНА 80 ЦЕНТІВ — PRICE 80 CENTS

БЕРЕЗЕНЬ-КВІТЕНЬ/MARCH-APRIL 2003

Нація — вища за кляси
Держава — вища за партії!

70 РІЧНИЦЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ, ЯКИЙ ВЧИНИЛА КОМУНІСТИЧНА МОСКВА І СВОЇ ЮДИ-ЗАПРОДАНЦІ

**“А ЛЮДИ БІДНІЙ В СЕЛІ, НЕНАЧЕ ЗЛЯКАНІ ЯГНЯТА,
ПОЗАМИКАЛИСЯ У ХАТАХ ТА Й МРУТЬ.”**

Тарас Шевченко

Таня Гук, Німеччина

Тарас Шевченко — наш невмирущий поет і патріот

Недавно я отримала від письменника В. Іванишина книжечку "Непрочитаний Шевченко". Вона невелика, але глибоко змістовна та патріотична. Автор каже, що лише у здійсненні ідей Шевченка є шлях до здобуття й утримання Української Держави на українській землі. Головна причина всіх наших нещасть — це неволя на власній землі — московська окупація, про яку ніколи не можна забувати.

Автор книжки аналізує картину "Катерину". Він зупиняється на всіх її подробицях і підкреслює, що, не дивлячися на сумний сюжет, на малюнку є багато світла. Найбільш освітлене небо, хмари, степ, себто український світ, якому пропоновано темний світ, світ московського імперського зла, себто офіцер, що покидає унешасливлену Катерину, верстовий стовп (зavedений москалями, щоб зміряти Україну) та московська кіннота на видноколі. Найбільш опромінена сонцем постать Катерини та селянина, що сидить на землі, стругаючи ложку. Це моутня постать кріпака, перевтомленого працею, що думає про те, як прожити йому та його родині. Дивлячись на його обличчя, звернене до Катерини, можна повірити, що його думки войовничі, з надією, що хоч Україну поневолели на цілі віки, але не навіки. Навіть постава його — це постава не раба, а завойовника, якими були безстрашні вояки князів, гордість наших степів козаки та лицарі помести — гайдамаки.

В Україні кожний клаптик землі політичний кров'ю оборонців. "На всій Україні Високі могили. Дивися, дитино, Усі ті могили — усі отакі. Начинені нашим благородним трупом, начинені туго. Оце воля спить!" (Буває в неволі іноді згадую..."). Вже час задуматися, хто ми? Чи сини, яких батьків, ким, за що закуті? Думаючи так, селянин покине стругати ложку, а візьме сокиру та звернеться у повний зрист. А з ним встане правда, встане воля! І потече сторіками кров у сине море дітей наших. Тільки тоді забудеться срамотня давня година і оживе добра слава України. Так буде, бо терпіння Боже та людське не є безмежним.

У своїх творах Шевченко висловив формулу нації: "Мертвим, живим і ненародженим". А у 1845 році — твердження: в своїй хаті своя правда і сила, і воля. Заповіт Шевченка: "Поховайте та вставайте, Кайдані порвіте, і врахою злого кров'ю Волю окропіте. ("Як умру, то поховайте..."). Наш поет кличе: "А щоб збудити хиренну волю, треба миром, громадою обух сталити, Та добре вигострить сокиру, Та й заходиться вже будить". ("Я не нездужаю нівроку"). Шевченко створив світ — дійсність, себто, минуле, сучасне, майбутнє, і у своїй творчості закріпив три най-

більші ідеали: Бог, Україна, Воля.

"Катерина" є одним із найпопулярніших творів українського живопису. На жаль, влада в нашій державі не є національна та й не буде доти, мабуть, доки за вказівками Тараса Шевченка не створиться українська національна держава. Крім того, старший брат фінансує і далі свій більш як 300-літній імперіалізм, а до того ще й п'ята колона, яка, здається, утримується вже нашими грішми.

Хоч Шевченко засуджував поляків за те, що вони виробляли на Україні,

(Закінчення на ст. 8)

Проф. Іван Самійленко, США

Голод 1932-33 рр. був навмисно створений Москвою

Для доказу такого твердження можна навести безліч незаперечних фактів. За браком місяця та часу наведемо кілька із них: 6-го липня 1932 р. на нарадах третьої конференції КП(б)У в Харкові голова Уряду ССРС В. Молотов і Каганович, другий секретар і чл. Політбюро ЦК ВКП(б), у своїх промовах категорично заявили, що "нема і не буде жодних концесій Україні. Пляни хлібозаготівель і колективізації будуть що ціною мусить бути виконані" (підкресл. мое. — І. С.). Більше того, 24-го серпня 1933 р. на засіданні ЦК ВКП(б) в Москві, в час, коли в Україні вже вимерли

і вимириали цілі села, а ті люди, що були ще живі, не встигали закопувати мертвих і напівмертвих, у той час, коли Україна чекала негайного порятунку, Пленум ЦК шукав "винуватців" не у своїй явно злочинній і збанкрутілій політиці, а в надумановому, як це завжди бувало у них, т. зв. "куркульсько-петлюрівському саботажі". "Куркуль переможений, — говорив Сталін, — але ще цілком не знищений". У результаті Пленуму ЦК ухвалено: негайно посилити боротьбу на Україні з клясовим ворогом і куркульством. Компартії дано необмежене право вжити всі необхідні заходи для знищення "замаскованих ворогів".

Для зміцнення партійного апарату в Україну відряджено Постишева та Хатаєвича, які по-бойовому виконали завдання Кремля. Згідно з заявою Затонського, ліквідовано 1,649 "ворогів народу" з культурно-наукового світу, знищено 147 істориків, розстріляно 27 українських письменників. Зіслано в другому етапі сотні тисяч т. зв. "куркулів" і "підкуркульників". Одночасно посилено червоні загони військ ГПУ для зміцнення блокади сіл. Жебраки і т. зв. "мішечники", які, рятуючись від голода, з великими труднощами діставали якісь продукти в сусідній Росії, були безжалісно ограбовані. За наказом Кагановича селян з торбами в потяги не пускали. Терор і судові процеси сіяли страх і безнадійність у селах України.

Ограбоване насильними хлібозаготівлями зерно в селах вивозилося в 1932-33 рр. за кордон і продавалося за безцінь, щоб за державну валюту купувати техніку, а одночасно й дурити світ, що голоду в Україні немає. Але, чи всі в Україні терпили голод? Звичайно, ні. Не було голоду для партійно-колгоспних верховодів. За Постишева під охороною міліції почали масово діяти закриті клуби, спеціальні їдалі, ресторани та розподільні пункти відбірних і люксусових продуктів і товарів, призначених за дешеві ціни для партійної бездушної еліти — "разоблачітелей врагів народу" та підлабузників.

В 1930-ті роки, а окремо в 1933-ій народовбивчий рік, на кістках мільйонів безіменних трудівників української землі, заритих у непізнавані могили, здійснена, як передбачав Бухарін, система "мілітарно-феодальної експлуатації селян". Замість обіцяної братерської рівності з'явилася нова разюча нерівність — привілейована паразитична та жорстока каста. В ці роки утверджується влада тирана Сталіна, який, стоячи на трупах мільйонових жертв лочинної утопії, в 1934 р. з наг

ЦЕРКВА-ПАМ'ЯТНИК СВ. АПОСТОЛА АНДРІЯ УПЦ
Перший величавий пам'ятник у світі поставлений у пам'ять мучеників і
страдників жертв Великого Голоду 1933 року
(Бауд Брук, стейт Нью-Джерзі, США).

“META”

Видання Видавничої Спілки Українське Інформаційне Бюро, Інк.

Published by the Ukrainian Information Bureau, Inc.

В адміністративних та редакційних справах писати на адресу:

“META” — Ukrainian Monthly

P.O. Box 52739

Philadelphia, PA 19115-7739, U.S.A.

Редактор Редагувє колегія.

Редактор Павло Лимаренко

Редакція застерігає за собою право виправляти і скорочувати надіслані статті. Погляди автора не завжди відповідають поглядам редакції. Невикористані матеріали редакція не повертає.

Голод 1932-33 рр. був навмисно створений Москвою

(Закінчення із ст. 1)

Звозять померлих від голоду (весна 1933 р.)

лим цинізмом заявив, що з усіх скарбів, якими володіє держава, "...найбільшим скарбом є людина..." Так настав кінець приватного життя людини. Вона фізично та духовно стала власністю компартії та її вождя. Найменший спротив чи незгода підлягали суворій карі. Запанувало спіле сприймання та поспіх. Народ опинився у фальшивому світі.

Москва тримала злочини в недоступній таємниці.

І справді, Україна була цілком ізольована від зовнішнього світу. Вже в травні 1934 р. був виданий ЦК ВКП(б) і Совнаркомом закон, згідно з яким за втечу за кордон винувачець підлягав вищій мірі карі — розстрілові та конфіскації всього його майна. Рострілу підлягали також і дорослі члени родини "дизертира", які знали про цю втечу, але не повідомили міліцію. Пригадаймо також фатальну Ялтинську Умову, прийняту на вимогу Сталіна в лютому 1945 р., про примусове повернення всіх колишніх советських громадян на "родину". Варто пригадати й слова нещадних погроз емісара Москви Іллі Еренбурга, який, будучи в червні 1945 р. в Парижі, заявив: "Ми вас (себто "невозвращенців на родину") — І. С.) знайдемо на землі й під землею, на воді й під водою, знайдемо й у повітрі!" Все ж, мур мовчанки поволі розхитувався, особливо перед відзначенням п'ятдесятої річниці голодомору в Україні в громадах української діаспори, що в свою чергу привело до ще більшої активізації фальшивих, наклепів і дезінформації з боку советів та їхньої агентури проти українців у вільному світі. Так, наприклад, у Торонто (Канада) була підготована книга до друку п. з. "Від Гітлера до Гарварду", в якій автор Д. Тоттл доводив, що голод в Україні — це сфабрикована легенда українськими націоналістами. В цьому дусі була висловлена заява і представник місії в ООН Івана Хмеля, який заявив, що т. зв. "мнимий голод п'ятдесятирічної давності — це наклеп злочинців, українських буржуазних націоналістів, які служили у Гітлера в часи Другої Світової Війни. Для того, щоб виправдати їхнє перебування в США, вони ширять брехню про якийсь там голод в Україні". За таких обставин українська діасpora у світі, а зокрема в США, рішуче переконалася, що окрім масових демонстрацій, пуб-

лічних віч і публікацій в пресі потрібна офіційна підтримка урядових кіл Вашингтону, щоб, нарешті, пробудити сумління байдужого до України світу. Адже викриття затаєного Москвою злочину дає нам — українцям найсильнішу політичну та моральну зброю проти окупаційного режиму в Україні. Яскравим прикладом цього є жидівський геноцид.

Мур таїни валиться

Історія знає не один голод, — пише конгресмен Дж. Флоріо до українського часопису "Свобода". Але жодний із них не був таким трагічним, як голод 1932-33 рр. Цей голод, пише конгресмен, є трагедія величезних розмірів, трагедія в Україні, яка забрала понад сім мільйонів жертв. Чому? А тому, що "він був навмисно створений советським урядом з політичних і соціальних причин для того, щоб подолати український опір советській колоніальній системі".¹ В цей час навіть "Нове Руське Слово" в Нью-Йорку писало, що "голод був створений штучно — нема жодного слова. Нескорену Україну Кремль вирішив покарати незнанням в історії способом — штучним голодом. Ніхто не знайде їхніх могил, бо вони викидалися в ями, провалля, або пусті лохі".

Конгресмен Флоріо за підтримкою багатьох членів Конгресу США підготував проект резолюції ч. 4459 до Конгресу, яку депутати ухвалили, а Президент Реген 12-го жовтня 1984 р. підписав як закон про створення Конгресової Комісії для дослідження Великого Голоду в Україні та його наслідків.

Як відомо, до складу десятичленної Конгресової Комісії входило п'ять сенаторів і конгресменів. Решта п'ять — від української громади. Директором Комісії був призначений д-р Джім Мейс, а його асистентом д-р Ольга Сміленко. За три роки праці Комісії проведено ретельний розшук і студії дістовірних документів, а одночасно й переслухано під присягою 321 свідка й уцілілих жертв голodomору в Україні. Вся ця праця зарекордована в трьох томах на 1,715 сторінках друку. Четверта опублікована книга містить собі сумарний звіт, призначений для Конгресу США. Цей звіт був повністю прийнятий і схвалений на Пленарному Засі-

данні Конгресової Комісії дня 19-го квітня 1988 р.

Тут варто підкреслити, що всі зарекордовані свідчення, а зокрема Сумарний Звіт Комісії, є зразком об'єктивної та досконало обґрутованої праці. Наведемо кілька прикладів.

— В дослідженні голоду незаперечним доказом є насильна конфіскація зерна в селян, а одночасно й запровадження шляхом жахливого терору та погроз колективізації в Україні.

— Офіційне твердження большевицької Москви, що ніби "куркульський саботаж" був причиною "труднощів" у селах України (це було голодомором). — І. С.) є злісною фальшою.

— Уряд США мав докладні інформації про голод в Україні, але не вживав жодних заходів, щоб уникнути голодової катастрофи. Натомість він відновив дипломатичні відносини з Москвою в 1933 р.

— У часі масового голодомору певна частина американської преси співпрацювала з советським урядом, заперечуючи голод в Україні. Головною постаттю цього заперечення був кореспондент "Н.-Й. Таймс" Волтер Дюранті.

— Науково-дослідні центри підраховують від семи до восьми мільйонів замучених голодом людських істот.

У сумарних висновках стверджено, що доручений законодавчий мандат Конгресом США Конгресова Комісія виконала сумлінно. Вона дала безапеляційно грунтovnu відповідь на один із найбільших злочинів, заподіяних проти людства: "Сталін і його комуністична кліка поповнили геноцидом проти українського народу".

Вся величезна праця Конгресової Комісії, яка вийшла в 1990 р. з друкарні Уряду США, відображає найважливіший період в історії українського народу. Вона призначена для глибоких студій не лише в Україні, але і в студіях світової історії також. Оглядаючи пророблену величезну та шляхетну працю, ми, українці, будемо завжди вдячні Конгресові США, Президентові Регену та, зокрема, таким сенаторам і конгресменам, як Д. А. Міка, Бенжаміну Гілману, Д. Декаціні, В. Брумфільду, Д. Гертелю та тодішньому конгресменові Дж. Флоріо, як рівножі директорові Комісії д-ру Дж. Мейсу. Я бачив і відчуваю віддану працю в Комісії й їхнє глибоке розуміння проблеми України. Належиться щира подяка також і членам Комісії від української громади. Пам'ятаймо завжди неоцінену поміць і Українського Народного Союзу, як і Українського Дослідного Інституту в Гарварді, зокрема за видання капітальної наукової праці Роберта Конквеста "The Harvest of Sorrow," опубліковану в 1986 р. Належиться велика подяка й українцям у Торонто за випуск фільму "Harvest of Despair". Варто окремих студій і праця Міжнародної Комісії Адвокатів, спонзоровані СКВУ, яка визнала голодомор 1932-33 рр. в Україні як народовбивчий геноцид.

Як бачимо, спрітно затаєний окупантом ще нечуваний за своїм задумом і наслідками злочин вийшов на світло. Злочин розкрито. Злочинця здемасковано. Удар у найбільш вразливу точку комуно-большевицького злодіяння здійснено. Але чи все було зроблено? Ми занедбали поширення цієї так тяжко здобутої святої правди у Америці, в ООН і в країнах світу. І тому вся жахлива правда України не дійшла належно до свідомості і сумління людства — так, як це зробили жиди чи вірмени, переживши жахливу масакру в 1915 р. Ми часто уміємо підніматись і навіть здобути вершину перемогу, а потім раптом охолоджуємося, не закріпивши цієї перемоги до кінця. І тому не дивуємося, що декому у світі та трагедія України ще не є цілком зрозумілою, а для домашніх прихильників сп'яніліх від збанкрутілого большевицького режиму, є ще й по сьогодні простима...

А тепер коротко зупинимося на справі дослідження голодомору в самій — уже вільній і незалежній — Україні. Нам відомо, що в 1990 р. було започатковане дослідження цієї трагедії. А вже в 1991 р. була опублікована перша монументальна книга п. з. "1933 — Голод" накладом 30 тисяч примірників. У цій неоціненій праці подано 1,000 свідчень уцілілих жертв голоду з різних областей України. І раптом цей віддаваний і багатонадійний початок зупинено... Два головних ініціатори — дослідники та публіцисти Володимир Маняк і Ліда Коваленко в розквіті повних сил і ентузіазму зовсім несподівано відійшли у Вічність... Все ж мур затаєної мовчанки бодай частково був пробитий — правда вийшла на поверхню.

Минули втрачені роки, аж ось преса повідомила, що в 1996 р. створено в Україні "Комітет дослідження геноцидного голодомору" для підготовлення оскарження до Міжнародного Суду. Голововою цього Комітету обрано колишнього депутата Верховної Ради Левка Лук'яненка. І що ж? Цей комітет за браком фінансів не є спроможний виконати покладений на нього великого та всенародного значення обов'язок. Виникає питання: чому в Україні і тепер бракує цілеспрямованих зусиль для всебічного та глибокого дослідження, а одначасно й увіковічнення пам'яті мільйонів невинних жертв? Чому цей непростимий злочин ще й до цього часу не одержав заслуженої юридичної оцінки, навіть тепер — вже в увірні і незалежній державі? Може хтось запитає: "Навіщо нам відкривати старі рани? Чого ми шукаємо у невідомих і безіменних могилах?"

На такі питання маємо досить переважно відповіді докази, так, наприклад:

1. Без глибокого осмислення трагічного періоду 30-х, а зокрема 1932-33 рр., нам тяжко зрозуміти проблеми колишньої підсоветської, а тепер незалежної України та відшукати відповідний реціпент для її лікування.

2. Зрозуміло також і те, що міне ще кілька років і прямих свідків у нас уже не буде. Залишиться ще фальш, сумнівна правда та напівправда, вигідна ворогам України. Це є, на нашу думку, головна причина блоюкування дальших досліджень голодомору в сучасній Україні.

3. Український народ, зокрема сучасна та майбутня молодь, мусить знати правдиву історію України, щоб не повторилася подібна трагедія вже ніколи. Бо ж українське відродження можливе лише тоді, коли народ не втратив своєї історичної пам'яті. Безпам'яття історичного минулого допомагає тиранівів тимати народ в сліпоті і в покорі.

4. Відзначення 65-ї річниці голодомору в Україні відродить вирване ворогом українського села почуття хлібороба — господаря своєї землі, відновить віру в себе, а разом і віру до своєї влади — влади України. Бо ж яка може бути віра, коли й далі не реабілітовані ті, що загинули з большевицьким тавром "куркуля", "підкуркульника" і "ворога народу", а їх мільйони!

5. Ми твердо віримо, що відновлення пам'яті жертв голодомору ніколи не загине в серцях українського народу. Ця пам'ять допоможе не допустити до влади в Україні тих, що ще мріють повернути злочинний комуно-большевицький режим — той режим, що тримався на терорі та концтаборах, який потопив Україну не по коліна, а по горло в крові, щоб вона носила залишні ланцюги й надалі...

6. Голос замучених "десятирів мільйонів співітчизників, життям яких вимощена страдницька дорога українського народу до волі" (Л. Кучма) кличе нас твердо пам'ятати, що воля не дарується, її треба вибороти і заслужити впертим і тяжким зусиллям, а потім вітікати нею, а не навпаки.

Відзначаймо ж річниці скорботи публічними академіями та молебнями в українських церквах і громадах діаспори. Ми не мameмо наміру подавати в цій статті тих чи інших плянів чи програм. Для цього має бути скликана спеціальна урядова Комісія для увіковічнення пам'яті на близьчу та дальшу мету, залучивши до цього телерадіову мережу України, громадські та професійні організації, наукові інституції, а зокрема Спілку Письменників України, архітекторів, музеїв та архівів спеціалістів і Міністерство Освіти для включення Голодового Геноциду в навчальні програми. Цим самим ми допоможемо повернути українському народові його справжню історію, а історії — правду. Не замовчаймо в себе і перед світом цієї нечуваної і трагічної святої правди. Мільйон

Юрій Саюк, Німеччина

ГОЛОДОМОР

2003 року сповнється 70-ліття зловісного вінця смерті — організованим Москвою Голодомором, спрямованим проти українського народу. 1948 р., в березні місяці, "місяці вершка смерти мільйонів жертв Голодомору", (...в лютому "пухли", в березні "падали"...) за ініціативою Мюнхенської Парафії УАПЦ відбулося перше привеселюне масове поминання, підтримане всією тодішньою українською спільнотою незалежно від конфесії та спрямувань. Відтоді, що зробилось традицією, щорічно, вже в 53-й раз, в місяці березні Місяці Скорботи в парафіях УАПЦ діяспори згадують і правлять Панахиди по мільйонах заморених і замордованих у часи Голодомору. Загибель українського села, носія звичаїв і мови, надзвичайно трагічна подія з неокрайними наслідками для українського народу і держави. В сучасній Україні досі не виявилось відповідь на реакцію загалу. Звично організовується великий схід, наспається курган, а далі дія гасне в казенниці, або буденниці. Стосовно цього Українського Голокосту, що значить масове чи поголовне умертвіння людей якогось народу, тут всякої статі, всякого віку старих, дітей і немовлят, здавна діє широкий фронт зацікавлених, щоб його замовчати, не втратізувати або приховати. Своєрідно, що не лише владні структури вихованців брежневських часів, а вкупу з вболівальниками за Україну й угодовцями, визвилися вперто наставлені обійтися логічну дату згадки та відзначень Голодомору в місяці березні, ігноруючи діючу десятиліттями практику УАПЦ, діяспори, як і дійсність розпочатих у березні 1997 р. правлень таких Панаход УАПЦ Київським Патріархатом та УАПЦ по всій Україні. Отож спакувавши офіційну дату 7 листопада "День пам'яті жертв Голодомору і політичних репресій" всунили одним махом Голокост мільйонів до справи політичних в'язнів і ГУЛАГ-ів.

У діяспорі її Україні Голодомор належить далі прилюдно згадувати в березні — Місяці Скорботи, не лише тільки Панаходами. А церковні Жалобні Богослуження по душах замучених і замордованих свого люду не підлягають регламентації світської влади та припиненню на зразок тоталітарних звичок. Про цей величезний геноцид в Україні треба знати кожному, вивчати і згадувати не лише в офіційній Дні, щоб такого більше не скілось.

Чим зустрічаємо
70-ліття Голодомору

Як стало відомо, згадка цього злочину проти людства має здійснитися ставленням пам'ятника. На це мають бути зібрані гроші. Київ отримає ще одного пам'ятника на якісь вулиці, чи майдані. А які пам'ятники пошилюються на просторах України в згадку цього жахливого геноциду супроти українського народу по тих нечисленних селах і селишах, де панувала смерть? В Україні вже спромоглися бути на пам'ятник печалі у Мгарському Монастирі. Однак один він не спричинив широкого відгуку. На Жалобних Панаходах, які правилися в УПЦКП і УАПЦ в Україні по мільйонах жертв Голодомору, провідних "патріотів" там не було і видно. Як бачимо для усвідомлення цієї трагедії невистачальні лише ювілеї, пам'ятники бронзові, мармурові, чи кургани.

По-перше, по ювілеях минулого та самостійності, важливішим і необхідним є спрямувати засоби на здійснення програм систематичного пізнання цього Голокосту, також шкільних, що особливо вагоме для молодшого покоління дізнатись затаєну правду, презентацію науково-історичних досліджень, виставок документації, творів слова й образу, за участю широкої громадськості освяти меморіалу та льоцальних місць спогаду на теренах України. Пізнання минулого є значиме для майбутнього, не лише держави, а й народу, це загальнівідома істинна.

По-друге, конче необхідне організаційне забезпечення сталої, поза ювілеї, дієспроможності цих вищезазначених заходів.

Окреслена тут проблема потребує невідкладного принципового рішення.

ЦІКАВА ЗНАХІДКА

Перша сторінка часопису з архіву Андрія Лівіцького
Президента Української Народної Республіки в ексилі.

ВИСТАВКА ПРО ГОЛОДОМОР

Київ (АП). — 12 лютого 2003 року у Верховній Раді відкрита виставка "Голод 1932-1933: крізь призму архівних документів". Для ширшого та наукового загалу подано тут інформації.

Серед документів експозиції — численні листи та звернення голодуючих мешканців українських сіл, що почали надходити на адресу вищих виконавчих органів влади ще з 1931 року, акти органів ДПУ, НКВС, прокуратури, контролючих органів про конкретні обставини голодування, а також про покарання тих селян, які не могли виконати надмірних плянів хлібозаготівель.

Представлено також злочинні постанови комуністичних органів, спрямовані на випомповування харчів з голодуючих сіл. Подано також світлини з цієї народної трагедії. Всі ці документи всебічно показують жахливі часи голоду, масову смертність, факти канibalізму серед доведенного до відчаю українського селянства.

ГОЛОДОМОР НА ФОРУМІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Київ (АП). — 12 лютого 2003 року у Верховній Раді почалися парламентарські слухання про Голодомор. Відкриваючи їх, Голова Верховної Ради В. Литвин подякував українським і закордонним вченим і дослідникам, які зібрали матеріали, щоб "заповнити моторошні білі плями нашої історії початку 30-х років".

В. Литвин наголосив, що повернутися із забуття сторінки історії 1932-1933 років стало можливим лише у незалежності України. Він підкреслив, що "машина советського керівництва" спалила не лише життя мільйонів українських людей, але знищила і ненароджених ними. Українські люди, які не знали слів геноцид, стали його жертвами, "власною страшною долею шлють нам пересторогу крізь плин віків".

Голова найвищої законодавчої влади вважає, що учасники сьогоднішніх слухань повинні надати "нового імпульсу встановленню поіменно всіх жертв голодомору й увічненню їхньої пам'яті", відтворенню досі невідомих подій

тих часів. Він висловив надію, що незабаром у Києві й інших містах будуть створені меморіали, які співставні з цією трагедією.

В. Литвин продемонстрував кілька архівних матеріалів, від яких "здригається серце".

("Н. В.", ч. 8)

ПРИЗНАННЯ КОМУНІСТА

М. Хатаєвіч, Дніпропетровського комітету КП(б)У: "Між селянами і нашою владою точиться жорстока боротьба. Це боротьба на смерть. Цей рік став випробуванням нашої сили і їхньої витривалості. Голод довів ім, хто тут господар. Він коштував мільйони життів, але колгоспна система існуватиме завжди. Ми виграли війну". ("Міст")

ВІСТІ З УКРАЇНИ • ВІСТІ З УКРАЇНИ • ВІСТІ З УКРАЇНИ • ВІСТІ З УКРАЇНИ

Петро Тимошко

“ЧИ НЕ ЧАС СЕБЕ ПОВАЖАТИ?”

Дорогою ціною заплатив гетьман Богдан Хмельницький, щоб зрозуміти невдовзі імперську сутність Москви. Його сумніви у політичній чесності її провідників почалися вже під час Переяславського Зібрання. Згадаймо відмову московських післанців присягати, швидку відправу царських воєвод і вій-

ська до Києва... Лише невігласові не-відомо, скільки Москва пролила потім крові, аби підкорити Україну остаточно, чого її так і не вдалося, бо дух волі ніколи не покидав нашого люду. Поміркуйте, сили якої орієнтації намагаються звеличати Переяславську Раду?

ПЕРЕМОЖЦІ КОНКУРСУ

Київ. Урочиста церемонія нагородження переможців 3-го етапу Третього Міжнародного Конкурсу “З української мови імені Петра Яцика” відбулася 4 лютого 2003 року у Київському Будинку Вчителя.

У конкурсі взяли участь учні-студенти шкіл усіх рівнів акредитації міста Києва. Найкращих знавців рідної мови відзначено грошовими нагородами та цінними подарунками. Загалом у різних призначеннях нагородженими визнано 46 учасників.

Вітаючи переможців конкурсу, виконавчий директор Ліги Українських Меценатів Михайло Слабошицький,

зазначив, що подібні заходи “потрібні для створення повноцінної держави, вони закликають молодь вивчати та розвивати рідну мову. А держава починається саме зі слова”.

За його словами, студенти, які вибороли перші місця, візьмуть участь у наступній “мовній турі” Третього Міжнародного Конкурсу “Знавців української мови імені Петра Яцика”. Церемонія нагородження найкращих з-поміж кращих відбудеться 22 травня у Національній Опера України.

(“Америка”, ч. 7)

Олександер Абліцов

ТАЄМНИЦЯ ЧОРНОГО КАМЕНЯ

Ще зі школи пам'ятаємо, що сумерське писання мало вигляд клинопису — значки, схожі на сліди птахів. З'ясовується, що клинопис складався до ХХII-XVIII століття до Христа. Його успадкували вавілоняни, ассирійці й інші народи. А до того писання сумерів видавалися малюнками, в яких можна вгадати значення слова.

Той, хто бував на Хортиці, бачив і її загадковий Чорний Камінь. За повір'ям, запорозькі козаки вигрівали на ньому старі рани. Серед хортицьких гранітів камінь вирізняється не лише кольором і структурою. На ньому у вигляді видовбаних борозен нанесено, за твердженням ученого Георгія Шаповалова, петрогліфи.

Загальнознано, що цілком камінь зображає коропа. Добре видно рот риби та зяброву покришку. А ось про значення петрогліфів на камені сперечуються й досі. Здається, крапку в цій суперечці вдалося поставити Юрієві Вілінові, лікареві за освітою, а в житті — краєзнавцеві, мандрівникові та письменникові.

Минулого року сумеролог Анатолій

Кифішин опублікував книжку про Кам'яну Могилу, що поблизу Мелітополя. У цій монографії наводиться “Сіллабарій” — зведення знаків із Кам'яної Могили, Чатал-Гююка в Малій Азії (Туреччина) та Дунайських Культур, тобто до часів класичного Сумера.

Серед трьох тисяч знаків “Сіллабарію” Юрій Вілінов знайшов дуже схожий на той, що його зображене на знаменитому Чорному Камені. Схожість вражає. Знак на хортицькому камені відповідає знакові зі святилища Чатал-Гююка, яка вугледевою аналізою датується 6200 років до н. е.

Знак у “Сіллабарії” було підписано “сухур”, що в перекладі означає “короп”. Виявляється, на Чорному Камені знаком, яким користувалися вісім тисячоліть тому, написано “короп”.

Вісім тисяч років на острові Хортиця існує висічений у камені один із найважливіших надписів людства. Отже, виходить, історія, письмова історія людства, починається не в Сумері?

(“Укр. Думка”, ч. 2862)

ПІДРУЧНИК З ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ

Київ. Державний Комітет “У справах релігій”, як поінформував 21 березня на Міжнародній Конференції “Духовна та світська системи освіти: спільні завдання в умовах українського суспільства” голова Державного Комітету Релігій Віктор Бондаренко, створив комісію з представників різних конфесій для написання шкільного підручника з християнської етики. За його словами, це — перший крок до можливого введення у загальноосвітніх школах нового предмету з релігійної освіти та християнського виховання.

Віктор Бондаренко зазначив, що існують об'ективні проблеми щодо створення підручника “Християнська етика”.

(“Америка”, ч. 13, 2002 року)

НА ХОРТИЦІ ДУБ

Ця “живі копалини” пам'ятає ще Тараса Бульбу-Трясила

Біля історично-культурного комплексу “700-літній запорозький дуб” буде споруджена каплиця, — повідомили агенції “Інтерфакс-Україна” у пресовій службі Запорозької Обласної Державної Адміністрації. Будівництво веде приватне підприємство “Притока” з ініціативи та на замовлення благодійного фонду “Запорозькі святині”.

Центр “700-літній запорозький дуб” був відкритий біля знаменитого дерева на Верхній Хортиці 24 серпня 2001 року, на 10-ту Річницю Незалежності України.

Кілька років тому виняткове дерево почало марніти. Залишилася тільки одна зелена гілка. Місцева влада вирішила законсервувати дуб. Навесні 2001 року були проведені роботи з ак-

тивізації біологічної діяльності коренової системи дуба, вхіто хемічних і біологічних заходів. Зараз стовбур і крону дерева змінені підпирачками та розтяжками — здалеку дуб схожий на корабель.

У період розквіту діаметр зеленої крони дуба мав близько 50 метрів. І зараз його стовбур можуть окопити, взявши за руки, шість дорослих людей. На камені біля дуба написано, що йому близько 700 років, однак рік історіків вважає, що дерево старше щонайменше на сторіччя. Екскурсоводи, звичайно, говорять туристам, що дуб “особисто пам'ятає” ще Тараса Бульбу-Трясила,

(“Міст”, ч. 245)

НИЩАТЬ СКИТСЬКІ КУРГАНИ

Петро Тимошко

Дніпропетровське (“НХ”). — У якосії земельних пайв селянам Дніпропетровщини роздають скитські кургани, які є пам'ятками археології державного значення. Це з'ясувала перевірка Дніпропетровської Обласної Прокуратури.

Серед ста курганів, розташованих у Солонянському Районі — не тільки скитські, а й датовані кам'яним і бронзовим віками. Всі вони відзначені спеціальними знаками та, згідно з законом, ця земля є державною власністю й охороняється державою. Як стверджують правоохоронці, понад половину цих курганів, роздали селянам як земельні пай. Деякі з них вже зруйновані та перетворені на пашню і пасовище.

Така ж ситуація в Нікопольському та ще кількох районах області.

Представники місцевих адміністрацій признаються, що робили це несвідомо. До того ж присутність посеред паю об'єктів, які при обробці землі треба постійно оминати, створює значні незручності. Правоохоронці вказують на малокультурність сільських керівників, які відповідатимуть за свої вчинки.

Тим часом, члени Спілки Охорони Пам'яток б'ють на сполох, адже назавжди втрачено археологічні цінності, вартість яких неможна оцінити.

(Хто винен у неграмотності колгоспників? — Редакція)

(“Н. В.”, ч. 9)

СТАТУС ЗАКОРДОННИХ УКРАЇНЦІВ

Олександр Абліцов

Київ.

— Як повідомили ЗМІ, нарещі

Верховна Рада згадала про українців

за кордоном і захистила діяспору в правовому полі “української держави”.

Проект закону “Про правовий статус закордонних українців”, внесений Осташем, Бондаренком і Деркачем, — пройшов тільки перше слухання.

Отже закордонний українець — це особа, яка мешкає за межами нашої

Держави та має українське етнічне по-

ходження, зберігає українське культурно-мовне самоувідомлення, досягла

16-річного віку. Насправді, принаймні

згідно зі статистикою, наданою агенції

УНІАН Ігорем Осташем, першим зас-

тупником Голови Парляментарського

Комітету “В закордонних справах”, та-

ких людей — близько 12 млн. осіб. І

невдовзі, коли згаданий закон пройде

всі необхідні парляментарські процеду-

ри, ці люди зможуть отримати посвід-

ку закордонного українця. Це не про-

тоже посвідкування в Україні до трьох років без по-

дання будь-яких запрошень з українського боку. На таких самих умовах він

може оформити візу для перебування

в Україні на весь термін свого навчання.

Ігор Осташ вважає, що така зако-

нодавча “поблажка” діяспорянам до-

зволить “повернутися в Україну україн-

ців”.

(Поживемо, то побачимо — ред.)

(“Нар. Воля”, ч. 8)

СТАЮТЬ ВЛАСНІСТЮ РОСІЇ

Атені (АПУ).

— Як повідомили ЗМІ, нафтoper-

переробні підприємства, підприємства

з виробництва алюмінієвої сировини,

підприємства зв'язку та деяких інших

стратегічних галузей, внаслідок прива-

тизації в Україні, зосередилися в руках

представників однієї держави — Росії.

“На сьогодні Україна фактично втра-

тила контролю над цими підприємствами

та ризикує втратити контролі над

транспортовими магістралями та по-

стачальниками електроенергії. Це є заг-

розою для національної безпеки краї-

ни”, — заявила Голова Контрольної Ко-

місії Верховної Ради “З питань прива-

тизації” Валентина Семенюк (фракція

Соцпартії) під час парляментарських

слухань на тему “Наслідки та перспек-

тиви приватизації в Україні”.

ТАМАНСЬКОМУ ЗАПОРОЖЦЕВІ 92 РОКИ

Саме 92 роки виповниться 5-го жовтня цього року бронзовому Запорожцю у Тамані, якого ще називають Антоном Головатим. Йому ще немає й ста років, а здається, наче він стоїть на березі Таманської Затоки споконвіку. Як же сталося, що найкращий пам'ятник українському козацтву стоїть у кубанській станиці, а скажімо, не на Хортиці, або у Дніпропетровську?.. І чому його називають Антоном Головатим? Як свідчив Панас Сластьон, задум поставити в Тамані пам'ятник Головатому й запорожцям, що висадилися 25 серпня 1792 року в Тамані, виник давно, ще у 1896 році, коли кубанські козаки змушені були за вказівкою "звіше", відзначити своє "200-ліття". Тоді

саме чорноморці вирішили вшанувати своїх славних предків, від яких їм уряд заборонив вести своє "старшинство". Пам'ятник створив скульптор Амандус Генріх Адамсон, який народився на хуторі Ууга-Рятсепа в Естонії. Він також є автором пам'ятника загиблим кораблям у м. Севастополі, фонтанові в Місхорі, Петрові I у Полтаві. Однака найкращим його твором став саме Таманський Запорожець, який сьогодні та ще довгі віки буде прикрашати колишнє місто, а зараз станицю Тамань, нагадуючи коазакам "чій вони діти".

(За "Вісником" Товариства Української Культури Кубані, ч. 2)

Оксана Пеленська (Радіо "Свобода")

Українська Прага

(Сторінка в історії стосунків між Україною та Чехією)

Колись давно, приблизно 120 років тому, в одному працьому видавництві зійшлися видатні чеські просвітителі Павел Шафаржік і Карел Гавлічек Боровський. З завзяттям, вартим поваги, вони взялися за непросту справу: видати поза теренами царської Росії Шевченків "Кобзар", при чим видати так, щоб до нього ввійшли всі, так звані крамольні твори поета, тобто вилучені царською цензурою. Було багато хвилювання, перешкод і зрозумілого страху, але задум вдалося втілити. 1876-го року у видавництві Грегора в Празі побачило світ перше нецензуроване видання "Кобзаря".

Це видання, а також інші, наприклад, петербурзький "Кобзар" з оригінальними гравюрами на міді ще 60 років тому були експонатами неповторного Українського музею в Празі. Мова про Музей Визвольної Боротьби України, заснований у столиці тодішньої Чехо-Словаччини 1925 р. групою видатних представників української еміграції. Всього за три десятиліття свого існування в музеї накопичилося стільки експонатів, присвячених Шевченкові, що був утворений спеціальний розділ збірки. Шевченкіяна Українського музею в Празі включала і прижиттєві видання великого поета, його твори в перекладі на багато світових мов. До збірки входили також світлини, листи та рукописи поетових сучасників. Наприклад, фотографічне видання з оригіналу Шевченка "Послання" до Шафарика", яке 1863 р. Василь Білозерський подарував до Львівського На-

роднього Дому.

Образотворча Шевченкіяна в Празькому Українському музеї пишалася, наприклад, портретами Кобзаря скульптора Михайла Гаврилка, мистців Петра Омельченка, Олени Кульчицької, Василя Касіяна. Серед творів і прortret poeta, написаний олією Богданом Лепким. Факт маловідомий, однак є свідоцтва, що перебуваючи в таборі інтернованих у Зальцведелі, що в Німеччині, Богдан Лепкий не раз міняв перо на пензель. Портрет Шевченка відомий поет виконав саме там.

Український Музей у Празі вдавав свій часопис. Березневе, Шевченківське число "Вістей" музею за 1936 рік захоплено повідомляло своїх читачів про нові надходження до збірки та розповідало про відзначення Шевченківських Днів українськими громадами повсюди у світі.

Утім Український Музей у Празі та його Шевченкіяну спіткала драматична доля. В 1945 р. з допомогою спеціального десанту, який прибув до тодішньої Чехо-Словаччини з Советського Союзу, Музей ліквідували. Його безцінна збірка розпорошена між Москвою, Києвом, Братиславою та Прагою, а частково знищена. Та рукописи, як відомо, не горять. Пошуки збірок музею приносить плоди, а тому вже нині можна сказати, що як Шевченкіяна, так і в цілому збірка Українського музею в Празі повільно, та все ж постає з попелу. Частково віднайдені збірки, зокрема, в Празі, дають уяву про славу та багатство української Праги.

Юрій Гаврилюк, Головний Редактор українського часопису Підляшша "Над Бугом і Нарвою"

"Рік Данила Галицького на Підляшші"

У 2003 р. українська громада Підляшша відзначатиме роковини двох історичних подій: перемоги війська князя Данила та Василька Романовича над хрестоносцями під Дорогичином (1238 р.) та коронації князя Данила на короля Русі, яка відбулася в тому ж Дорогичині у 1253 р. Це одні з вагомих подій, що вписують минуле нашого Підляшша в загальну історію — не лише земель, об'єднаних у Галицько-Волинській Державі, але й усієї України.

На жаль, українська етнічна спільнота Підляшша, яка повинна бути гордим спадкоємцем історичних традицій, символізованих величною постаттю князя Данила, далека від стану національного об'єднання й активного творення свого суспільного-культурного життя, ідучи в майбутнє слідами своїх предків. З другого боку українська громадськість в Україні та світі не дуже зорієнтована в ситуації Підляшського Краю та проблемах тутешнього урядства.

На нашу думку названі роковини, пов'язані з особою Данила Романовича, є чудовою нагодою ще раз нагадати важливі сторінки історії Підляшша як для його мешканців, так і для широкії української громадськості, зі свідомості якої цілеспрямовано була вичавлювана пам'ять про українські історичні землі, які внаслідок політичних рішень знайшлися в сусідніх державах.

Протягом багатьох десятиліть умінався стереотип про Буг як кордон, відділяючий Україну від зовнішнього світу. Ale ж історія показує нам зовсім інший образ цієї ріки. Її течія стороночками була ниткою, на яку нанизувалися землі русинів-українців — Галичина з Белзчиною, Волинь з Холмчиною, Берестейщина з Підляшшям. Персональним втіленням соборності цих земель була особа князя Данила, без загадки про кого не можлива історія не лише Володимира Волинського, Галича та Львова, але також Ярослава, Переяслава, Холма, Берестя та Дорогичина.

Саме тому, від імені Редакції та співпрацівників нашого часопису, звертаємося до всіх українських установ і організацій, істориків, письменників, журналістів і зацікавлених осіб з закликом приєднатися до проведення символічного "Року Данила Галицького на

Король "всєї Русі" Данило.

Підляшші", щоб належно вшанувати наше минуле та зробити його дороговказом у наше спільне майбутнє.

Наша адреса: "Nad Buhom i Narwoju", ul. Kazanowskiego 15b, 17-100 Bielsk Podlaski, tel.-факс (148) 85-730-89-29

Від редакції:

Треба подякувати шановному д-ру Юрію Гаврилюкові, що порушив одну з забутих сторінок історії українських етнографічних земель — Підляшша. Цей край ще цікавий тим, що має село Кіївець (похідна назва від Києва), яке чекає на написання його історії. При цій нагоді, крім Підляшша, ще треба згадати про інші історичні землі України, які "внаслідок політичних рішень знайшлися в сусідніх державах", а саме: Холмщина, Пісяння, Лемківщина (Польща); Пряшівщина (Словаччина); дікілька сіл у Мадярщині; південна Басарабія (Румунія); Лівобережжя ріки Дністер (Молдавія); Берестейщина, північне Полісся, Гомельський Повіт (Білорусь); Стародубщина, південна Брянщина, західня Курщина, південно-західня Вороніжчина, східня Слобожанщина-Білгородщина, західня Ростовщина, Кубань-Тмутороканське Князівство (Росія!).

Як бачимо, то чимало загарбали окраїн України наші "любі" сусіди.

Ігор Гулик, Канада
(Колонка редактора "Міст")

ГЛУМ

Історія часто мститься невправним політикам, а її книги іноді межують з глумом. Так трапилося недавно. Ця історична сатира ще дастється знаки не раз і не двічі упродовж розреклямованого офіційною пропагандою "року Росії в Україні". Переконаний, що ми постійно повертатимемося до теми паралелей минувшини з сучасністю, аж поки там, на київських верхатах, не зміниться влада й Україна врешті не дочекається свого "Вашингтона".

Це ж треба: акурат напередодні 85-ої річниці Українських Тернопілів, ухваливши указ про вшанування пам'яті Героїв Крут, Леонід Кучма та Володимир Путін підписали угоду про "формальне залагодження" міждержавного кордону. Наголошую: йдеться про формальність, яку однак, не могли вирішити упродовж довгих чотирьох років переговін між обома столицями. Йдеться про віртуальну межу, без стовпів і контрольно-слідових смуг, без візовоперепускної системи, словом, йдеться ні про що... Державний кордон України залишиться прозорим, відкритим, і від тієї прозорості іноді ріжуть очі, коли має змогу глянути уважніше, що ж діється на тому, з дозволу мовити, кордоні...

Ба більше, Леонід Кучма сердечно-подякував своєму візажі за оте "ніщо", за чічого не вартий розпис пера на нічого не варто документі, оскільки, на гадку українського зверхника, тепер в Україні можуть забути про імперські амбіції Москви.

Тут йдеться про "майбутнє України в обмін... на майбутнє Кучми". Олександр Волошин зі свити російського провідника спеціально домовлявся зі своїм колегою Віктором Медведчуком про унеможливлення перемоги Віктора Ющенка на майбутніх президентських виборах.

Володимир Путін зустрівся таки з провідником "Нашої України", але ця коротка розмова лише підсолодила гірку пігурку розчарувань. Бо так вже трапилося, що у той же день, у тому ж Києві високі польські посадовці запропонували свій "план Маршала", так звану "східно-ініціативу", яка мала б наблизити Україну до Європейського Союзу. Тож для переконаного "західника" Ющенка було очевидним, що на тлі бучних прийняття "пана" Путіна твереза та конструктивна пропозиція Варшави залишиться голосом волаючого... "Україна стомилася жити в теперішньому стані", — заявив Ющенко одразу ж після цих подій агенції "Рейтер".

Та повернімось до історичних паралелей. Російський гість мав чудову нагоду нарешті попросити вибачення за репресії та Глодомор, зрештою, за оти три сотні київських гімназистів, з якими брутально розправилися головорізи Муравйова. Але цього не сталося. Путін відбувся пересічною фразою про спільну історію. Що ж, у гнобителя і жертв історія й справді має щось спільне. Тільки по-різому болить...

("Міст", ч. 252)

В. Трембіцький, США

Державне оформлення гимну України в 1918 р.

Подаючи за Дмитром Дорошенком у його "Історії України 1917-1923 рр." нотатку про гімн, опубліковану в Амстердамі (за пресовим повідомленням) 1918 р., важливо подати уточнення, як прийшло до надання гімнів "Ще не вмерла Україна" державного статусу.

За УНР між листопадом 1917 — квітнем 1918 рр. (для прикладу) в часі проголошення незалежності України 22 січня 1918 р. був відспіваний (з усією повагою, як гімн) "Заповіт" Тараса Шевченка, автографом, яка слухала проклямачію Четвертого Універсалу в приміщенні Української Центральної Ради.

Малий герб сьогоднішньої України.

Дмитром Дорошенком, як Міністром Закордонних Справ), було вирішено форму передання тексту гімну та його музичну партитуру закордонним репрезентантам у приміщенні конференційної зали при Бюро Преси та начальника Українського Телеграфічного Агентства (У.Т.А.), з участю пресових репортерів і Міністра Дмитра Дорошенка. В першу чергу передано консулям Центральних Держав і нововстановлених консульств від нейтральних держав: Данії, Еспанії, Голландії, Норвегії, Персії (нині Іран), Швейцарії, Швеції, Румунії та Греції.

Також, у столиці молодої держави України, у Києві, протягом літа 1918

Малий герб Української Народної Республіки.

Однак був відомий гімн "Ще не вмерла Україна": віршовий текст Павла Чубинського та музичне опрацювання о. Михайла Вербицького. Ніхто не задумувався тоді над проблемою правового оформлення гімнової пісні у своїй державі. У травні 1918 р., зі зміною та приходом нової політичної ситуації в Україні, коли змінився державний устрій із республіканського на гетьманський (задумувався як монархія) на чолі із Його Світлістю Яновельможним Паном Гетьманом Павлом Скоропадським (так тоді говорилося). Тодішній новий уряд одержав повне визнання від Центральних Держав. Працюючи над відновленням стабільності державного існування, дійшло до запиту у Києві від низки пресових агенцій і нововстановлених консульств нейтральних держав поряд з так званими Центральними: Австро-Угорщиною, Німеччиною, Болгарією та Туреччиною, що саме треба вважати державним гімном, тобто як звучить музично та за змістом гімн Української Держави.

Як подав мені у 1970-х роках Дмитро Донцов (керівник державної інформації — при новоствореному уряді гетьманської держави) це проблема була тим більше важливою, коли доходило до прибутия до Києва закордонних представників, збільшувалося число пресових репортерів і відповідно, до європейських столиць, від'їздили нові дипломати від імені гетьмана, як суворена Української Держави. Гімн був потрібний у дипломатично-протокольному розумінні поряд державного герба та прапора держави.

Прийшло до обговорення статусу гімну в дискусії між гетьманом і керівником пресової інформації Дмитром Донцом.

Не було важкої проблеми, коли взялося під увагу авторитетність гімну — пісні о. М. Вербицького, популярної у нашому народі в межах Галичини із 1860-х років, та овіяній в спонтанному співі Легіону Українських Січових Стрільців, перебуваючих в Україні влітку 1918 р.

За дорученням Гетьмана, (після дискусії цієї проблеми із Д. Донцом) і

р. зайнвали належне місце й представництва 11-ти новопосталих держав після остаточного розпаду Російської Імперії: Білорусі, Грузії, Польщі, Азербайджану, Фінляндії, Литви, Вірменії, Естонії, Донецької Республіки та приязної до України Кубанщини, а також ленінської Росії та Сибіру.

У правничому розумінні згоди Гетьмана, як суворена Української Держави, Прем'єр-Міністра Федора Лизогуба та Д. Дорошенка, як тимчасового Міністра Внутрішніх Справ (якому коротко було Бюро Преси), опубліковання національного гімну (зі статусом вже державного) було вповні вистарчачічним. Цей факт мав місце в Державному Віснику — збірнику державних законів й урядових публікацій. Тому хвалення гімну о. М. Вербицького (на жаль, лише в музичному виконанні) Верховною Радою у Києві 15 січня 1992 р. було дивним. Чому відкинено текст цього історичного гімну з 1918 р.? Також 28 червня 1992 р. занотовано гімн "Ще не вмерла Україна" в конституції України в статті ч. 20, де узаконено теж державний герб із березня 1918 р., якому дано назву "малого". Хоч вигляд малого гербу Української Народної Республіки прийнято 22 березня 1918 р., був далеко кращим. Поміщеним в оливковому вінку, якого зараз цей герб не має, він мав величавий вигляд. Мелодія державного гімну "Ще не вмерла Україна", прийнята 15 січня 1992 р. Верховною Радою й опублікована у новій Конституції України 28 червня 1992 р., є другим фактом, а не першим. Перше узаконення гімну за текстом і партитурою Чубинського-Вербицького стало 15 травня 1918 року в Києві.

Цей факт важливо занотувати зараз у пам'яті 130-ліття тексту (1873 р.) та 85-ліття, коли 15 травня 1918 р. став гімном Української Держави з Гетьманом Павлом Скоропадським у проводі.

Література:

Дмитро Дорошенко: "Історія України 1917-1923 рр.", т. II, ст. 167 та 261, Нью Йорк, 1954 р.

КОНКУРС НА ПРОЄКТ ВЕЛИКОГО ДЕРЖАВНОГО ГЕРБА

Київ (АПУ). — 14 березня Кабінет Міністрів України склав постанову "Про затвердження складу Державної Комісії з підготовлення та проведення конкурсу на найкращий проект Великого Державного Герба України". Ця постанова передбачає зміни у складі комісії, пов'язані з кадровими змінами у керівництві уряду України та центральних органів виконавчої влади.

Головою Державної Комісії призначено Віце-Прем'єр-Міністра України Дмитра Табачника.

Володимир Трембіцький, США

До питання терміну слова "гімн" чи "гімн"

За даними редактора І. Кедрина та редактора Р. Купчинського у 1970-х роках подано в дискусії на цю тему в НТШ таке:

1.XI.1918 р. у Львові після проголошення незалежності Західної Української Народної Республіки в часописі "Діло" було повідомлено про вроčисте проголошення державного акту із завершенням відспівання державного гімну.

Це викликало сильну реакцію щодо вживання слова "гімн".

Одразу мовознавча комісія НТШ подала відповідь: подано в пресі, що слово "гімн" вжито в сенсі соборно-мовного зближення до східної України. Одночасно подано наукове спростування. Слово "гімн" має російське походження через букву "и", яку читається росіянами як "і". В українській мові можна знайти подібні слова, які мають поганий вислів двозначності. Таким чином краєве вживати давню форму слова "гімн" (таке слово існує також в інших слов'янських мовах). Цим автоматично обминається мовний конфлікт (із політичними наслідками) в російсько-українських взаєминах.

З виясненням цієї мовної термінології (довершило остаточне розуміння конфліктної проблеми) полеміку припинено.

Від редакції:

"Енциклопедія Українознавства" (т. I, стор. 381, Париж — Нью-Йорк 1955 р.) подає слово "гімн", а не "ГІМН".

"ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНИ І СЛАВА, І ВОЛЯ...."

Верховна Рада України ухвалила (6 березня 2003 року) закон про державний гімн України, який запропонував Президент Леонід Кучма. Депутати оплескували прийняття закону стоячи. Законом як державний гімн затверджується національний гімн на музику Михайла Вербицького "Ще не вмерла Україна". Водночас перша строфа гімну, згідно з пропозицією Президента, звучатиме "Ще не вмерла України і слава, і воля".

*Ще не вмерла України
І слава, і воля,
Ще нам, браття молодій,
Усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженки,
Як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття,
У своїй сторонці.
Душу й тіло ми положим
За нашу свободу,
І покажем, що ми, браття,
Козацького роду.*

Закон підтримали 334 народні депутати, проти висловилося 46 із 433, що зареєструвалися для голосування. 56 із них — члени фракції Компартії. Не брали участі в голосуванні й соціялісти,

Степан Семенків, Україна

А НИЖЧИЙ ПЕРЕД ВИЩИМ ГНЕТЬСЯ...

27 січня я слухав виступи на телевізії двох президентів. України та Росії. Мені стало дуже маркотно та прикро за Президента України, бо він зневажав свій народ. Тоді я зрозумів, чому ми так живемо, чому нас не дуже шанують на вітві ті, хто мав би шанувати. А не шанують тому, що ми самі себе не шануємо.

Пригадую, як кільканадцять років тому приїхав до Франції Президент США Клінтон. На зустрічі, подібній на кіївську, він привітався з Президентом Франції спочатку англійською, потім французькою мовами. А далі виступав англійською, хоч, як писало тоді багато газет, він добре володів французькою мовою, але не поганьбив себе, своєї мови, свого народу.

І це — будучи в гостях, що могло б якось злагодити виступ французькою мовою. Але ж ні! Він — Президент США, де мова англійська, де весь народ розмовляє та вважає за державну англійську мову.

Далі. Чому грали не свій гімн, а сусідський? Чи не з тих же причин, що нищий перед вищим гнеться? Чи не тому всі русла центрального телебачення переповнені мовленням без перекладу з чужоземної. В Росії такого немає. Я особисто навіть по нашему радіо чув, як перекладали з української на російську виступ якогось американця, очевидно українського походження, з української на російську.

Слухаючи, дивлячись, думаючи, питаемо себе, а чи не навмисно придумано саме на цей рік, коли припадають річниці голodomору та нерівного бою цвіту української нації під Крутами, придумано Рік Росії в Україні? Чи не для того, аби боячись образити "старшого брата", ніхто на державному рівні не згадує про ці поганьблення Українського Народу та водночас його геройності, завдяки якій народ зумів вистояти.

Слухаючи, дивлячись, думаючи, питаемо себе, а чи не навмисно придумано саме на цей рік, коли припадають річниці голodomору та нерівного бою цвіту української нації під Крутами, придумано Рік Росії в Україні? Чи не для того, аби боячись образити "старшого брата", ніхто на державному рівні не згадує про ці поганьблення Українського Народу та водночас його геройності, завдяки якій народ зумів вистояти.

Чи не тому Президент оголосив про святкування 350-ої річниці поневолення Українського Народу в результаті Переяславських Грамот, які чомусь приховують від Українського Народу. Приховують тому, бо є там щось таке, що не вигідно "старшому братові", аби Український Народ знат про це. А може, й справді варто б святкувати ще й річницю татаро-монгольської неволі?

Кажуть, що у Франції за використання лише одного чужоземного слова, відповідник якого є французькій мові, накладають таку кару, що дуже швидко відпадає бажання вживати чужоземні слова. Окремі слова — не те, що цілі проповіді, засоби масової інформації тощо. Очевидно, саме тому найсприятливіші для телеглядача вечірні години віддано місцевому телебаченню. Адже тепер на російськомовних теренах і на центральному каналі телебачення лунатиме тільки "вілкій". А робиться це нібито в інтересах телеглядача. Хітрит обман.

Зрештою, досі в центрі Києва стоїть пам'ятник з написом на ньому про те, що Україна без... (далі не хочу продовжувати) неможлива. Вільна Україна неможлива. Вдумайтесь, читачу, в ці слова, які викарбувано в центрі України на 12-му році назележності України. І пам'ятники авторові цих слів донині стоять чи не в усіх великих і малих містах поза Галичиною, тобто, як у нас кажуть, у "Великій Україні". Чому така зневага наших урядовців до власного народу? Усіякий, хто визнає Державу Україна, повинен мати рівні права з усіма, але має й поважати свою державу, як поважає її американець, росіянин, француз, англієць та інші народи, які поважають свою державу та дотримуються її законів в усьому.

Але як її, державу, поважати, коли не поважає її сам Президент? (...)

(УМ)

Ігор Корж, Україна
(племінник Остапа Вишні)

Цехмайстер сміху

(112-ліття з дня народження Остапа Вишні)

"Остап Вишня — це український письменник передовсім, український у своїх пейзажах, у своєму лукавому та добродушному гуморі, у своїй далеко недобродушній сатирі, у своїй ласкавій і соромливо-пікнічній ліріці".

Максим Рильський

У родині Михайла та його дружини Параски Губенків на хуторі Чечва, Зіньковського повіту, Полтавської Губернії, 13 листопада 1889 року народилася друга дитина — хлопчик Павло. Йому судилося стати видатним українським письменником-гумористом і сатириком, якого читачі знають, як Остапа Вишні.

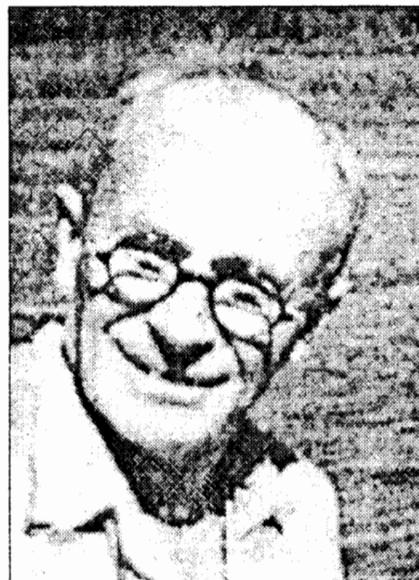
Дитинство майбутнього письменника проходило серед благословеної чаївної полтавської природи. Після закінчення грунської сільської, а 1903 р. — міської школи в Зінькові Павло Губенко не міг одержати середньої чи вищої освіти, бо батьки не мали ні землі, ні маєтності, тому батько Михайло віддав його в ту саму школу, в якій вчився його старший брат Василь — у фельдшерську школу при Київському Воєнному Шпиталі з чотирирічним навчанням за державний кошт. Павло успішно складає в 1903 р. вступні іспити, а 1907 р. закінчує цю школу. Після закінчення два роки служить медичним фельдшером у царській армії, а потім — у хірургічному відділенні лікарні Південного-Західної Залізниці в Києві, і вчиться самотужки. Відтак складає екстерном іспит при Київській Приватній Гімназії, одержує атестат зрілості і 1917 року стає студентом історично-філологічного факультету Київського Університету.

Він писатиме про себе згодом в "Моя автобіографія": "Як ударила революція — я завертівся. Будував Україну. Бігав з Центральною Радою в університет, а з університетом в Центральну Раду. Тоді до Св. Софії, з Св. Софії до "Просвіти", з "Просвіти" на мітинг, з мітингу на збори, зі зборів у Центральну Раду. Хотілося, щоб і в війську бути, і в парламенті бути, і в університеті бути, і по всіх комітетах бути, і на національному фонду збирати, і пісень співати. Та куди вам? Де говорять, — там і я! Де засідають — там і я! Державний муз, одне слово".

Восени 1918 року, рятуючись від переслідувань денікінців, Павло Губенко був змушений втекти до Кам'янця-Подільського, де систематично виступає з гострими політичними фейлетонами на сторінках есерівських газет "Народня воля" і "Трудова громада" з підписом Павло Грунський, П. Г-ий. Перший друкований твір П. Губенка "Демократичні реформи Денікіна. (Фейлетон. Матеріалом для конституції бути не може)" з'явився 2 листопада 1919 року за підписом П. Грунського (від рідного містечка Грун) у кам'янсько-подільській газеті "Народня воля".

За підписами Павло Грунського, П. Г-ий з 2 листопада 1919 року до 17 лютого 1920 року. Павло Губенко опублікував 37 розмайтих по тематиці та жанрових формах сатиричних творів, викриваючи імперіалістичну суть Антанти. Це обурило представників останньої, які мали намір помститися фейлетоністові. Отож Павло Губенко викривив був напроте 1920 року тікати з Кам'янця до Києва, а навесні того ж року його заарештовують, але через півроку звільняють, не знайшовши в його літературних публікаціях складу злочину. Звільнившись із в'язниці в жовтні 1920 р., Павло Губенко прибуває до колишньої столиці України — Харкова, і у квітні 1921 року влаштовується перекладачем у першій українській республіканській газеті "Вісти ВУЦВК". Так почалася його газетарська праця.

З червня 1921 року на сторінках названої газети з'явився фейлетон прозайка "Як Антанти од Корфанті дуже сильно не щастить" за підписом Оксані, а 22 липня того ж року в газеті "Селянська правда" була опублікована гумореска "Чудака, їй Богу!" П. Губенка під псевдонімом Остап Вишня, що назавжди став літературним ім'ям славетного гумориста та сатирика. А після цього, як згадував сам письменник, "піш-

Остап Вишня.

ло та й пішло": Тільки у "Вісімках" за 1923-1924 рр. було надруковано 530 (!) творів Остапа Вишні. Він не тільки писав твори, а й виконував обов'язок літературного редактора та перекладача газети "Вісімка", відповідального секретаря "Селянської правди". Згодом Остап Вишня стає одним з редакторів першого українського сатиричного журналу "Червоний перець".

Перша книга фейлетонів побачила світ у 1923 р., а наприкінці 20-х років вийшло 23 книги усмішок, гуморесок, фейлетонів, нарісів, загальний наклад яких досяг шестизначного числа — 400,000 примірників, його перевищив наклад Шевченкового "Кобзаря".

Народ полюбив твори Остапа Вишні, і він став одним з найпопулярніших письменників України, та на початку 30-х років над Вишнєю почали збиратися чорні хмарі сталинських репресій. 7 грудня 1933 р. таємно-політичний відділ Державного Політичного Управління УССР видав ордер на арешт Остапа Вишні, а 26 грудня того ж року його заарештували. 23 лютого 1934 р. судова трійка при колегії ДПУ УССР безпідставно звинуватила Остапа Вишню у причетності до контреволюційної "Української військової організації", а також у тому, що він нібито готовував замах на секретаря ЦК КП(б)У П. Постишева, та порушила клопотання перед колегією ОДПУ ССР про присудження Остапові Вишні розстрілу. 3 березня 1934 р. названа колегія засудила Остапа Вишню до розстрілу, але вирок замінила ув'язненням у вправно-трудових таборах терміном на десять років. 4 квітня того ж року письменника відправлено в Ухто-Печорський Табір у Чуб'ю (нині Ухта, Комі АР). Після заудження всі твори О. Вишні підлягали вилученню з книготоргової мережі та бібліотек загального користування. За читання творів опального письменника громадян притягували до кримінальної відповідальності.

Український письменник Андрій Крижанівський пише, що під час Другої світової війни у квітні 1943 року українська інтелігенція, зокрема відомі письменники та діячі культури М. Бажан, О. Довженко, П. Панч в усній формі ставили питання перед урядом УССР про амнестію для О. Вишні, оскільки він має великий авторитет серед усіх прошарків населення та міг спрямувати свою літературну діяльність на викриття німецьких загарбників. Як з'ясувалося пізніше Довженко умовив М. Хрушчова, а той Сталіна звільнити О. Вишню з табору.

За постановою особливої наради при НКВД ССР від 25 вересня 1943 року покарання О. Вишні було зменшене до фактично відбутоого, і 3 грудня 1943 р. письменник повернувся з ув'язнення. 26 лютого 1944 р. в газеті "Радянська Україна" "програмів залп" "Зенітки" — усмішки Остапа Вишні, яка увійшла до скарбниці української літератури та стала початком нового періоду в літературному житті письменника.

Незабаром одна за одною виходять його нові книжки: "Зенітка" (1947), "Весна-красна" (1949), "Вишневі усмішки" (1950), "А народ війни не хоче"

Незалежний, Україна

Президент Лукашенка, як дзеркало російського колоніалізму

Цей заголовок містить у собі іронічний відгомін відомої статті Леніна "Лев Толстой, як зеркало русської революції". Наскільки повно віддзеркалював Толстой російську революцію однозначно визначити неможливо. На мій погляд, взагалі ніяк не віддзеркалював. Толстой — світова постать, яка віддзеркалювала сама себе. А ось Олександрові Лукашенкові пощастило більше — він постійно віддзеркалює намір і бажання сучасного демократичного колоніалізму Росії. І не лише об'ємно віддзеркалює, але інколи забігає наперід, ставлячи своїх суворенів у неприємне становище, вибокуючи те, що фортуний, обласканий Заходом Путін не вважає за потрібне озвучувати.

Але останнім часом ведучий і той, кого ведуть, наче помінялися місцями в політичній грі. Цього разу п. Путін рубанув, як говорять, з плеча, запропонувавши взагалі ліківдівати Білорусію як етнополітичне утворення, навіть позбавивши її формальної державницької атрибутики, тобто просто приєднати до 89 російських областей ще і сім білоруських. Цитую В. Путіна, що обстоює свій винищувальний варіант: "Це був би рух у повному розумінні цього слова до створення єдиної країни". На що стурбований і роздратований бацька, якого лишили ініціативи, вимущений був відреагувати наступним чином: "Навіть Ленін і Сталін не додумалися до такого!". І далі: "Такий шлях певно не буде сприйнятим білоруським народом, оскільки пропонується фактично розділити Білорусію на області й урівняти їх з областями Російської Федерації. Таким чином повністю втрачається суверенітет". Як бачимо, бацька немовби вболіває за втраченою незалежністю. Але не будемо довіряти лукавому бацьке. Згадаємо, що в 1991 році Олександр Лукашенко був єдиним, повторюю, єдиним депутатом білоруського парламенту, який проголосував проти державної незалежності Білорусії. Отже, що-що, а ностальгія за втраченим суверенітетом п. Лукашенкові не загрожує. Виходячи заміж, не плачуть за втраченою дівочою незайманістю, суверенітетом нехтують, прагнучи до влади. Добившись майже необмеженої влади у себе в республіці, Олександр Лукашенко в останні роки правління Єльцина в Росії скромно претендував на російський престол. Апетит приходить під час їди. Адже по деяким оцінюванням того часу він випередив баґатьох претендентів на кремлівську корону. Потрібно було лише одне — здати повністю білоруський суверенітет. Російські владні кола ніколи не відмовлялися й від чужородців, які приносili з собою черговий кусень території. Собірані земель — над усе.

Звичайно, гонористому, амбітному Путінові, якого Єльцин возніс на політичний Еверест та який вже скочивав повною ложкою принаду влади, подібні наміри колеги-викликують роздратування. Ось він (Путін) і розставив все на нові місця, як городничий ц "Ревізорі" М. Гоголя, нагадав п. Лукашенкові, мовляв, не по чину беръюш! А можливо, в даному випадку взяв верх спонуковій інстинкт збирача чужих земель. І колоніальні щелепи нетерпляче клацнули перед лицем добровільної жертви, яка сама лізе в колоніальну пашку. Власне, яка різниця: мочіт чужородців у сортирах чи заковтвати їх за круглим столом? Чужа земля, вона як наркотик для наркомана, чи дичина для мисливської собаки — збуджує, підштовхує до діла, до негайногого стрибка.

(1953), "Великі рості" (1955), "Нещасне кохання", "Твори в двох томах" (1956), "Твори в семи томах" (1963-1964).

28 вересня 1956 року передчасна смерть обірвала невтомну діяльність видатного майстра сміху — войовничого, гумориста та сатирика, великого життєлюбі, який до останнього подику віддав свій талант і надихнення своєму народові, але тільки 25 жовтня 1955 р., за 11 місяців до смерті, Військовий Трибунал Київського Військового округу реабілітував Остапа Вишні, тобто йому були повернуті його права, добре громадянське, літературне ім'я та попередня репутація.

У багатьох ЗМІ як українських, так і закордонних (з якими мені довелося ознайомитися) все ще обговорюються й аналізуються причини, що спонукали обережного Путіна зробити таку надвірну декларацію. Але ще раз дамо слово Олександрові Лукашенкові, він, опонуючи Путінові, сварить останнього за та, що мовляв, потрібо створювати такий союз, який був би привабливий і для інших сусідів Росії та Білорусії, скажімо, — це слова Лукашенка, — для України. Ось, де собака зарита! Згадані владні джентельмени весь час пишуть дів'йку, але трійка у них на умі. Я вже писав у одному зі своїх нарисів, що вся ця метушня п. Лукашенка з так званим союзом, "об'єднанім", "сліяніем" і т. д., не є інше, як своєрідне крякання підсадної качки, яка, весь час надсадно крякаючи, намагається приводити на російсько-білоруське болото багатовекторну українську качку, що постійно перебуває в роздумах буріданового

віслука. Щось аж занадто багато розвелось у нас так званих стратегічних партнерів для того, щоб хоч один із них був справжнім. Багато з них є друзями, але зляканими, дехто з них дивиться на Україну, як Вовк на Червону шапочку. Тож настірне і нудне качине заування, то братне, то слав'янське не так вже і мерне, як могло б здаватися з точки зору здорового глузду чи раціонального мислення. Не даремно ж останнім часом поміж шовіністів та реваншистів різних мастей, що так вольготно та комфортно на наших теренах, спалахнула справжня епідемія білорусофілії та персонально до "бацька" нації. Виявляється, під його мудрим керівництвом Білорусія переплюнула на вівів саму матінку Росію по всім показникам та параметрам. Особливо по правам людини просто процвітає країна в умовах буйного розвитку, благоденство в умовах місцево реставрованого соціалізму радянського зразка. За подібним показником славослів'ям та захопленням відчувається скритий докір можновладцям "історіческої родини", які зволікають з об'єднанням та приєднанням, не поспішають з возз'єднанням, а ось, мовляв, п. Лукашенко давно було уже "об'єднані".

Звичайно ж, у вищесказаному є велика частка вини і української держави, вірніше її керівників: "об'єднані" та залучають не всіх, а лише слабких, невпевнених, розеднаних, врешті політично інертних та національно інфантільних. Тих, що постійно блукають в нетрях хронічного розбрата, манівцями незгоди, що весь час спотикаються то об касетний скандал, то об "кольчуగу", тих, хто власні інтереси ставить вище від державних та національних.

Але повернемося до росі

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Історичний Клуб “Холодний Яр” (Довідка)

Створений 3 січня 1997 р. Від початку його очолює український письменник Роман Коваль. За шість років діяльності Клубу видано низку книжок, а саме: “Героїзм і трагедія “Холодного Яру” (Київ, 1996), “Кость Блакитний, отаман Степової Дивізії” (Київ, 1997), “Отамани Гайдамацького Краю. 33 біографії” (Київ, 1998), “Записки повстанця” (Київ, 1999), “Медвин в огні історії” (Київ, 2000), “Отаман святих і страшних” (Київ, 2000), “Лицарі волі. Повстанський рух на Поділлі у персонах. 20-ті роки ХХ ст.” (Вінниця, 2000). “Трагедія отамана Волинця” (Київ, 2002) та “Кубанська Україна” (Київ, 2002). Створений цикл радіопередач “Отамани Гайдамацького Краю” (2000-2001). За сприяння Історичного Клубу “Холодний Яр” зроблено два документальні фільми: “І повіяв вогонь новий...” (Чернігівська Державна Телерадіокомпанія, 1996) та “Невласимий огонь Холодного Яру”. (Кіровоградська Державна Телерадіокомпанія, 2001).

Вже не перший рік ми збираємо

світлини козаків і старшин Української Народної Республіки, а також воянів інших українських формувань. Хочемо створити фотоальбом-енциклопедію. До цього видання увійдуть світлини та біографії українських воїнів (у тому числі і жінок) різних військових звань і рангів: від козаків (стрільців) до генералів.

Хочемо залишити у пам'яті нашого народу українських вояків різних збройних і парамілітарних формувань.

Звертаємося до членів українських організацій, зокрема комбатантських, надсилали власні світлини та свої побратимів з короткою біографічною довідкою. Просимо зазначати такі дані: прізвище, ім'я (по-батькові), дату та місце народження, дату та місце смерті (та поховання), професію, посаду, інші важливі подробиці біографії, важливу думку — цитату цієї людини.

Прохання надсилали світлини рекомендованою поштою. Наша адреса: Роман Коваль, вул. Курська, буд. 20, кв. 14., Київ 03049, Україна.

хами — козацькою старшиною. Програв і тому, що І. Сірко напав на його союзників — татар. А Сірко аж ніяк не олігарх. Якраз він яскравий представник тих сил, що в силу своєї амбігності, політичної короткозорості та нетерпимості, ставали жертвою інтриг чужинців, зокрема, москалів. Власне, цюму була й присвячена моя стаття надрукована у львівському часописі “Дзвін” за 2000 рік, ч. 4. Адже як і у битві під Підгайцями у 1667 р., він не дав змоги переможно закінчити битву Петрові Дорошенкові, напавши знову на Крим, за попередньою домовленістю з Яном Собеським.

І так донині то триває: сильні особистості, а один тягне до ліса, другий до біса, а третій — москалик хитренький, з того користає. А наші демагоги врослися в державні структури та відять дурного хлопа за ніс. І дядько їм і вірить, і не вірить — і з того всього горілку п'є і розум пропиває від безвиходу.

(...) Вже сім років працюю тут, у Чехії, на будові. Працюю тяжко, але сам духу не втрачаю. Пишу туристичний путівник по своєму рідному місті — Підгайцях, спілкуючись з людьми, що не дають вмерти інтелектові та вірі в Україну, її майбутнє. Адже якби там не було, нас з України за кордоном по світі щість мільйонів. Беру сучасну заробітненську еміграцію. Переважна маса повернеться до дому. І прийде час, що вони не будуть хотіти жити по-старому, як і молодь. Цим і живу.

З подякою та щиро ваш,

Степан Колодницький

теріялами про визначних українських діячів (С. Петлюра й інших), історичні та політичні події, котрі ми використовуємо у доповідях на своїх зібраннях.

Надімося, що Ви і в Новому Році не залишите нас без цього джерела дорогих нам і правдивих відомостей з нашою батьківщиною — України. Про що Вас дуже просимо.

З повагою та подякою Ваш,

Ф. Ципа

Відповідальний Секретар

Уральської Асоціації Українців

ГОЛОС З АВСТРАЛІЇ

Те, що робиться в Україні навіває пессимістичні думки про майбутнє України. Дожилася Україна до того, що по 11 роках незалежності майже цілий світ відвертається від неї. Такі маленькі Литва, Латвія й Естонія без сили, ресурсів, матеріальних і духовних багатств, які мала Україна, вийшли в світ, з ними рахуються, запрошують до міжнародних організацій, народ живе серед зростаючого добробуту. А що у нас? Дали банді злочинців нагоду розкрасти майже все державне майно, довели величезний відсоток населення до жебрацтва, майже зовсім витіснили українську мову з ужитку та пруться до “союзу слов'янських народів” під “руку православного царя” — Путіна. Один наш приятель перебуває вже п'ять місяців в Україні. Він пише: “хочеш почути українську мову, то іди до Метра. Київ та почнеш “двері відкриваються — двері закриваються”. Борис Олійник (комуніст) нещодавно цитував Грушевського “владу в Україні мають ті, кому Україна не потрібна.”

Б. С.

Роман Росляк, Україна

ЗАБУТТЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

Численні науковці, представники громадськості, військовослужбовці Збройних Сил України зібралися в замі столичного Будинку Вчителя на урочистості з нагоди 120-ої річниці від дня народження відомого державного та військового діяча, науковця та педагога, військового міністра та начальника Генерального Штабу Української Народної Республіки генерала-хорунжого Всеволода Петріва.

Відкрив вечір начальник Головного Управління Виховної Роботи МО України генерал-лейтенант Олексій Проценко, який зачитав привітання від Міністра Оборони України генерала Армії України Володимира Шкідченка.

— Наши урочисті збори свідчать, що ми усвідомлюємо велич і трагедію боротьби за українську державність на початку ХХ-го століття, значущість бойових традицій Армії УНР для розбудови сучасного війська, — йшлося, зокрема, у вітанні.

Директор Центру Українознавства Київського Національного Університету ім. Тараса Шевченка доктор історичних наук Володимир Сергійчук розповів присутнім про життєвий шлях уставленого генерала.

Присутні на вечорі мали змогу першим ознайомитися з книжкою “Всеволод Петрів. Військово-Історичні Праці. Спомини”, що побачила світ у сточ-

личному видавництві “Поліграфкнига”. Видання підготували до друку Центр Українознавства КНУ ім. Тараса Шевченка (директор — доктор історичних наук Володимир Сергійчук, він також є упорядником та автором вступної статті), а також Центральний Державний Архів, Українська Вільна Академія Наук у США. Значну допомогу у виданні книжки надала родина генерала Всеволода Петріва, яка нині мешкає в США.

Вихід у світ зазначеної книжки для української воєнно-історичної науки — важлива подія. Віднині долучитися до вивчення наукової спадщини генерала Петріва (до книжки увійшли його програми та пляни курсів з історії України й українського війська, воєнно-історичні праці, спогади доби вільної боротьби українського народу за свою незалежність 1917-1921 років) матимуть змогу не лише науковці, але й військовий загал. Адже тисяча примірників, випущених за сприяння народного депутата України Олександра Кузьмука, передадуть і до бібліотек військових частин.

(“НА”)

(Подібна презентація відбулася 22 березня 2003 року в УВАН, у Нью-Йорку — редакція).

Про Гетьмана Івана Мазепу

Олександр Оглоблин “Гетьман Іван Мазепа та його доба”. Редактор Любомир Винар. Упорядники Ігор Гирич, Алла Атаманенко. 2-ге доповнене видання. Нью-Йорк, Київ, Львів, Париж, Торонто, 2001, 464 стор. ISBN 1-879070-13-8. Ціна 35 дол. (з пересилкою).

Oleksander Ohloblyn. Hetman Ivan Mazepa and His Tra. Second updated edition. Edited by Lubomyr Wynar. Compliers: Ihor Hrytsch, Alla Atamnenko. New York, Kyiv, Lviv, Paris, Toronto, 2001. 464 p. ISBN 1-879070-13-8. Price \$35.00 (including shipping).

Олександр Оглоблин (1899-1992) є одним із найвидатніших українських істориків, який зробив величезний внесок у розвиток української історичної науки в Україні та діаспорі. Він був Почесним Президентом Української Вільної Академії Наук у США, Почесним Президентом Українського Історичного Товариства та Почесним Членом НТШ. У своїх дослідах він велику увагу приділяв вивченню найважливіших проблем української історії — розвитку політичного, економічного, культурного та релігійного життя українського народу.

У збірці праць проф. Олександра

Тарас Шевченко — наш невмирущий поет і патріот

(Закінчення із ст. 1)

але він має до них вирозуміння за боротьбу з москалями. Тоді як до Росії він мав гіркий осуд, як до головного окупанта й гнобителя України. До всіх кавказців, що боролися за незалежність від Москви, він кинув заклик: “боїтесь-поборете!”

Щодо нашої минувшини Тарас уважає за найгірші такі події: Переяславську Угору, Полтавську Битву та зруйновання Сії. Крім гетьмана Хмельницького, якого Шевченко засуджував за Угоду Переяславську, він ненавидів інших гетьманів і старшин, що були свідомими рабами, підніжками, грязю Москви. Кобзар засуджує відступників від свого народу та посилає їм проклін, щоб вони не вернулися ніколи в Україну. Ворогами України є сьогодні ті, які за кусок ковбаси, чи російську бензину продають свою душу.

Безмежна любов Шевченка до свого краю закликала всіх українців любити Україну, боротися за неї та не йти у приязнь з облуздливим сусідом (що наївте своїх громадян, коли хоче визволити з небезпеки, отруює смертельним газом, як це сталося не так давно в Москві).

На сторожі коло нас Шевченко поставив своє невмируще Слово, і безмежна подяка Богові за це! А його безсмертний “Заповіт” співається в усому світі. Існує понад 60 потрактувань, напи-

саніх відомими композиторами. В Петербурзі Шевченка після заслання ледве не носили на руках. Він зробився знаменитістю, так писали про нього. В місті відбувалися літературні читання, де виступали Тургенев, Гончаров, Достоєвський, Островський, Некрасов і Шевченко. Публіка приймала всіх привітно, а Шевченка так широ і з оплесками, що він, зворушеній, спочатку не міг говорити. Коли він виступав, заля була заповнена вщерть, і оплески присутніх були бурхливими. Взагалі перевезення Шевченка в Петербурзі було тріумфальним.

Його безконечно запрошували на обіди, вечірки тощо, де всі намагалися виявити до нього свою симпатію, любов і пошану. Коли він читав поему “Чернець”, то мусів безкінця виходити на виклики публіки. В той час Шевченко був найпопулярнішою людиною в Петербурзі. Крім усього, він був відомий своєю щирістю та добродушністю.

Шевченко є нашим справедливим Батьком.

Говорячи про минуле, Тарас не тільки зупиняється на скаргах і жаліях, але показував і ліки на зло. Тому його поезія надихає вогнем протесту, бажанням боротися та жити. Великий Кобзар переосмислює нашу історію є єдінним Батьком українства! А нам час уже стрепенутися та нагадати, що ми є Шевченкові Діти!